

Reakcia na článok „Kam mal namierené Štefánik?“ autorky Marty Slezákovej v magazíne Zem & Vek.

Autorka svoje hodnotenie Štefánikovej nehody opiera o toto tvrdenie:

Vo Vajnoroach nebolo letisko.
Nikde v okolí Bratislavy nebolo
letisko. (...) Vajnorské letisko až
o 10 rokov po smrti Štefánika
mohlo byť cieľom letu nejakého
pilota.

Marta Slezáková, Zem & Vek

Tvrdenie, že pri Bratislave sa v roku 1919 nenachádzalo vybudované letisko je pravdivé. Ale tvrdenie, že sa na pristávacej ploche vo Vajnoroach dalo s lietadlom pristáť až 10 rokov po Štefánikovej smrti, pravdivé nie je.

BRACE YOURSELF



Štefánik mal pripravenú pristávaciu plochu

Na rozdiel od pani Slezákovej, ktorá v článku spochybňuje prácu historikov, ja si dovoľím po jednej takejto práci siahnuť. Ide o knihu Miroslava Musila a Antonella Biagini s názvom „[Milan Rastislav Štefánik vo svetle talianskych archívov](#)“. V nej nájdeme dokument datovaný k 1. máju 1919.

Štefánikov pobočník major Fournier, ktorého generál poslal na Slovensko, aby mu zabezpečil prílet, oznamuje, že rozsiahla pristávacia plocha vo výbornom stave sa nachádza 12 kilometrov severovýchodne od Bratislavy, pri vstupe do obce Vajnory. Major ďalej informuje Štefánika, že pristávaciu plochu označili kruhom a každý deň na ňu umiestňujú pristávacie T v očakávaní generálovho príletu.

Túto skutočnosť talianskemu veleniu potvrdzuje aj generál Luigi Piccione, veliteľ československých legií na Slovensku a dodáva, že pristávacia plocha pri Bratislave je optimálna a väčšia ako v Prahe.

Azda bol taký hazardér, že išiel
len tak pre zábavu pristáť tam,
kde nebolo letisko? (...) Prečo
letel tam, kde nebolo letisko?

Marta Slezáková, Zem & Vek

Na otázku Marty Slezákovovej, prečo generál Štefánik letel tam, kde nebolo letisko, mám teda jednoznačnú odpoveď: **letisko tam síce nebolo, ale bola tam vhodná pristávacia plocha.**

A prečo letel práve do Bratislavy? Pretože v Bratislave sídlilo Ministerstvo pre správu Slovenska. Bola teda neoficiálnym hlavným mestom Slovenska. O tento dôležitý dopravný uzol sa stále viedli boje. Prítomnosť československých vládnych predstaviteľov v meste bola odkazom pre Maďarov, že Bratislavy sa Československo neplánuje vzdať. V Bratislave tiež na generála čakala jeho rodina.

Cieľ letu nie je jediným nesprávnym záverom, ku ktorému sa autorka dopracovala.

Štefánik neriešil „pomlčku rovnoprávnosti“ - nemal na to čas

Generál Milan Rastislav Štefánik sa vracal z vojny domov až pol roka po jej oficiálnom skončení. Ešte pol roka po skončení tej prvej Veľkej vojny bojoval v cudzine so svetovými mocnosťami za to, aby spoločná republika Čechov a Slovákov sa nazývala Česko-Slovenská. S pomlčkou rovnoprávnosti akú malo aj Rakúsko-Uhorsko.

Marta Slezáková, Zem & Vek

Milan Rastislav Štefánik bol čechoslovakistom. Písala som o tom vo svojom predchádzajúcom článku s názvom... „[Štefánik bol čechoslovakista](#)“. □ Gramatické záležitosti považoval za malicherné a nezaoberal sa nimi. Svedectvo podáva Štefánikov priateľ a kolega, francúzsky generál Maurice Janin. Vo svojej knihe nazvanej „Milan Rastislav Štefánik“ z roku 1932 píše:

Za pobytu v Novém Yorku jsme bydlili v témže hotelu; jednoho dne jsem se setkal v jeho pokoji se Slovákem z Pittsburgu, který s ním mluvil o podmínkách spojení Čechů se Slováky a který mu přinesl k tomu účelu dlouhý návrh smlouvy... (...) Slyšel jsem, jak odpověděl, že je třeba hleděti na otázky toho druhu méně úzkostlivě a že opatření tak malicherná nejsou na místě.

Generál Maurice Janin

Ak teda Štefánik neriešil pomlčku, čo vlastne pol roka pred svojou smrťou robil?

Predovšetkým reorganizoval československé légie na Sibíri. Mimochodom, vo svojom prvom organizačnom rozkaze v Rusku zakázal používanie slovenčiny. Podľa generála Štefánika mala byť reč vo vojsku iba jedna - čeština. V tomto sa generál Štefánik s prezidentom Masarykom nezhodoval. Masaryk si neželal ustanovenie jednotného jazyka, pretože ako politik chápal, že takýto krok nahnevá Slovákov a Rusínov. Mal pravdu. Štefánik sa na Sibíri nestretol s pozitívnym prijatím medzi slovenskými legionármi.

Keď sa v roku 1919 vrátil z Ruska do Paríža, usiloval sa o návrat českých a slovenských legionárov do vlasti. Nie len tých sibírskych, ale aj francúzskych a talianskych. Najochotnejšie bolo Taliansko, ktoré okamžite začalo posilať legionárov na Slovensko a pomohlo aj pri prvom transporte vojakov z Francúzska.

Boli to československé légie z Talianska, ktoré obsadili Slovensko, dobyli Bratislavu a zvädzali boje s maďarskou armádou o demarkačnú líniu. Keby sa Marta Slezáková naozaj zaujímala o činnosť Milana Rastislava Štefánika, tak by sa nemohla vo svojom článku pýtať:

Prečo som ani ja až do chvíle,
keď som si prečítala archívny
záznam zo Skalice, nikdy
nepočula, že na tej slávnosti boli
aj Taliani? A čo tam robili?

Marta Slezáková, Zem & Vek

Taliani na Slovensko prišli spolu s československými vojakmi v rokoch 1918-19. Keďže išlo o légie vytvorené v Taliansku, bolo samozrejmé, že ich súčasťou boli talianski dôstojníci. Veliteľom légií na Slovensku a na východ od rieky Moravy bol taliansky generál Luigi Piccione. Nie je žiadna záhada, že sa najvyššie postavený vojenský dôstojník na našom území zúčastňoval významných udalostí. Nesadil iba lipku v Skalici. Piccione tiež v Prahe vítal prezidenta Masaryka.

Mimochodom, Masaryk poverí Štefánika ešte jednou vecou, ktorá zamestnáva jeho mozog

krátko pred smrťou - [vyriešením diplomatického problému medzi Francúzskom a Talianskom](#). Československo v zastúpení Edvarda Beneša s oboma krajinami podpíše zmluvy, ktoré sú nejednoznačné. Taliani majú pocit krivdy. Vzájomné súperenie oboch veľmocí k riešeniu napätej situácie neprispieva. Takže na scénu prichádza generál Štefánik a čiastočne urovnáva vzniknutý konflikt. Ale jeho predčasná smrť zabráni úplnému vyriešeniu.



Do zbrane! - Maďarský leták verbujúci robotníkov do armády

V máji 1919 sa tiež pripravuje najväčší maďarský útok na naše územie. Československý minister vojny sa ponáhlá do Bratislavy. Chce stáť v prvej línii pri obrane Slovenska. Gramatické pravidlá pri písaní názvu republiky ho v tom čase zaujímajú ako lanský sneh.

Štefánikov let bol utajený

To by ale znamenalo, že letel
neohlásený. To odporuje rečiam,
že mal pri sebe malú generálsku
šabličku kvôli privítaciemu
ceremoniálu. A kde mal byť ten
ceremoniál? V bažinách za
Vajnormi?

Marta Slezáková, Zem & Vek

Talianske vojenské archívy potvrdzujú, že Štefánikov let bol utajený. Bolo to logické, keďže na Slovensku sa schyľovalo k vojne. Správa o generálovom prítele sa na Ministerstvo pre správu Slovenska dostala až dve a pol hodiny po Štefánikovom odlete z Talianska. V tom čase bol ani nie hodinu letu od Bratislavy a jeho lietadlo sa dalo pozorovať na oblohe.

To, že let bol utajený, ešte neznamená, že Štefánik mal pristáť v odlahlých bažinách. K miestu pristátia sa už ponáhľala malá uvítacia delegácia. Lietadlo sa však medzitým zrútilo. Fotograf mohol fotografovať už iba trosky a mŕtvoly.

Marta Slezáková sa vo svojom článku púšťa do špekulácií o tom, ako a prečo Štefánikovo lietadlo havarovalo. Na niektoré jej otázky neexistuje žiadna odpoveď. Jednoducho nie sú dôkazy - pre, ani proti jej tvrdeniam.



Trosky Štefánikovho lietadla, zdroj: Štefánik vo fotografii, 1938

Na miesto záveru

Pre ľudský mozog je neistota nepríjemná. Dedičstvo po predkoch z praveku. Neistota = smrť. Istota = život. V dávnych časoch nám to pomáhalo prežiť. Dnes nám tento bug bráni vidieť pravdu. Nedostatok informácií nahrádzame výmyslami. Pravdivé alebo nepravdivé, nášmu mozgu je to vlastne jedno. Všetko je preň lepšie, než neistota. Táto schéma premýšľania patrí do praveku, kedy vznikla. V 21. storočí by malo byť cieľom každého z nás, dostať sa čo najbližšie k pravde. Aj keď to občas znamená povedať si: „Neviem, nemám dostatok informácií.“

Zdroje:

- Generál Maurice Janin - Milan Rastislav Štefánik, 1932
- Štefánik vo fotografii, 1938
- [Miroslav Musil, Antonello Biagini - Milan Rastislav Štefánik vo svetle talianskych](#)

archívov, 2011

- Sergio Tazzer - Vlastenci alebo zradcovia?, 2018
- Monča Holečková - Najväčšie klamstvá o Štefánikovej smrti, 2018
- Monča Holečková - Konflikt Pellé - Piccione rozhádal aj Beneša so Štefánikom, 2018
- Monča Holečková - Štefánik bol čechoslovakista, 2019
- Marta Slezáková - Kam mal namierené Štefánik?, Zem & Vek, 2019